

Alla kan vi då och då vilja kontrollera saker, som att spisen är avstängd, dörren är låst eller kranen är avstängd.

Vi kan alla få upp otäcka scenarier i huvudet, tänka på svåra saker och vara försiktiga.

Vi accepterar och vet också att vi kan göra fel.

- **Ocd** /Obsessive Compulsive Disorder/
- är ett problematiskt psykiatriskt tillstånd
- som drabbar hela familjen
- och ligger bland de 10 mest handikappande diagnoserna i WHO:s ranking.
- Ändå är det för många som kan för lite.

Svenska OCD-förbundet

Svenska Ocd-förbundet

OCD – Obsessive Compulsive Disorder
Tvångssyndrom och andra relaterade syndrom

DSM-5

Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders

Andra relaterade syndrom

- Dysmorfofobi – bdd (förvrängd kroppsuppfattning, ”inbillad” fulhet)
- Trichotillomani – Hair pulling
- Dermatillomani – Skin picking
- Samlarsyndrom – Hoarding syndrom

Andra relaterade syndrom

- OCR – relations-ocd
- Just Right ocd – känns exakt rätt
- ORS – Olfactory Reference Syndrome

Vad är ocd?

Tvångstankar

ofrivilliga tankar och bilder som väcker oro, ångest, rädsla, äckel

Tvångshandlingar

synliga eller osynliga handlingar som svar på dessa tankar eller bilder

Påträngande tankar och bilder om

Hygien, smuts, smitta

Kontroll – elartiklar, kranar, dörrar, fönster,
inredning m m

Symmetri

Olyckor, katastrofer

Skada andra

Påträngande tankar och bilder om

Religion

Sex (förbjudna tankar)

/Osynliga/ ritualer kring trösklar, dörrar, trappor, mattkanter, förflyttning ut/in, ta på/av kläder, dagliga rutiner

Göra "rätt", uppföra sig rätt, inte såra ngn

"Försäkringar" om "rätt"

Vilka problem medför ocd?

Kontroll

- Elektriska apparater, dörrar, fönster, bilkörning, obehagliga tankar. Undviker. Kommer inte hemifrån.

Renlighet

- Undviker att gå hemifrån, uppsöker inte vården p g a rädsla att få eller överföra smuts/smitta.

Vilka problem medför ocd?

Arbete/skola

- Farliga siffror, nummer, bokstäver hindrar inläring och koncentration.

Gör om

- Suddar, gör om, svårt avgöra om godkänt
- Svårt fatta enkla beslut
- Tar tid, jobbar långsamt

Vilka problem medför ocd?

Fysiska besvär

- Nariga händer, underarmar, kan blöda
- Trichotillomani:
  - Fläckar utanhuvudhår, ögonbryn: dölja, bortförklara
- Dermatillomani
  - Sönderriven hud, sår

Utveckling och förlopp

Forskning visar på ärftlighet

Forskare undersöker även om det kan bero rubbningar av signalsubstanser eller andra förändringar i hjärnan

Börjar ofta märkas i tidiga tonåren

Ovanligt med debut efter 35 års ålder.

Jämn fördelning mellan män och kvinnor

Barn har också ocd

Sjukdomsinsikt – har jag blivit tokig?

Hög suicidrisk!!!

50% tänkt, 25% försökt, framförallt vid samsjuklighet

Folksjukdom – okänd, bortglömd, negligerad

Minst 3% av befolkningen

Enligt en internationell sammanställning av sjukdomar (både kroppsliga och psykiska) som leder till allvarlig funktionsnedsättning rankar WHO (världshälsoorg) *ocd som den tionde mest handikappande diagnosen i världen.*

Studier från USA och Storbritannien visar att det *kan dröja 10-17 år innan personer med ocd söker hjälp, får korrekt diagnos* och adekvat behandling.

Ändå är ocd lika vanligt som astma, diabetes och reumatism.

Behandling

Kognitiv beteendeterapi – KBT

Det går inte att styra över sina tankar, men det är möjligt att styra sina handlingar.

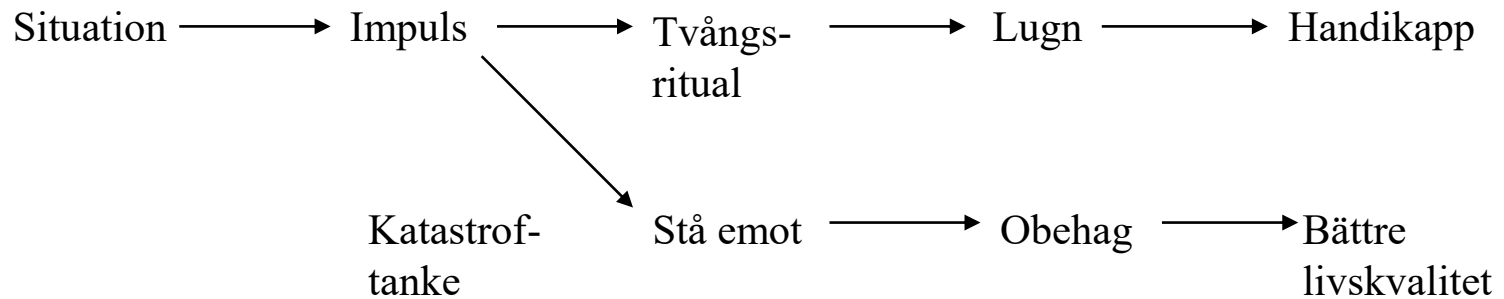
Exponering med Ritual Prevention – ERP

Internetbehandling (K I)

Medicinering – SSRI preparat (serotonin)

Tvångsfällan

Anhöriga

Medberoende

Bekräftelser, försäkringar

Överenskommelser

Förbättrade ritualer

Relaterade syndrom

Dysmorfofobi / Body Dysmorphic Disorder, 2 %

Samlarsyndrom / Hoarding syndrom, 2-6 %

Dermatillomani / Skin Picking, 1-2 %

Trichotillomani / Hair Pulling, 1-2 %

(OCD - Tvångssyndrom 2-3 %)

”Samsjuklighet”

Adhd/add

ASD (Autism Spetrum Disorder) (Asperger)

Tourettes syndrom

Bipolär sjukdom

Psykosor

Svenska OCD-förbundet

Svenska OCD-förbundet Uppsala län
Uppsala: Gunilla Ekholm
gunillae2@gmail.com

Enköping: Marianne Thunell
Beatrice Olsson

www.ocdforbundet.se